

Istorie la culcare—Mihai Nadin

● Zgârie-norii de sticlă care ating astăzi norii și navele spațiale care părăsesc orbita Pământului sunt proiectate folosind o arhitectură digitală pe care un român a anticipat-o înainte ca lumea să aibă măcar un ecran color. În timp ce România comunistă se lăuda obsesiv cu producția de oțel la hectar, un matematician născut la poalele Tâmppei a scris liniile de cod care aveau să revoluționeze pentru totdeauna proiectarea asistată de calculator. Numele său este Mihai Nadin. O minte monumentală care a învățat mașinăriile să deseneze viitorul, dar pe care propria națiune l-a aruncat într-o amnezie colectivă absolută. Nu i-am ridicat statui și nu îl predăm la școală. L-am exportat în tăcere, lăsând Occidentul să-i culeagă gloria.

Născut la Brașov, acest spirit analitic a refuzat de la bun început să fie o simplă rotiță docilă în marele angrenaj al uniformizării proletare. A studiat simultan ingineria electronică și filosofia, o dualitate rară care i-a permis să privească dincolo de circuitele reci ale primelor calculatoare masive. Pentru el, mașinăria nu era doar o unealtă de calculat viteze și traiectorii balistice, ci o extensie vizuală a creierului uman, un partener în actul creației. În anii în care inginerii lumii încă trasau planșe infinite pe mese de lemn, folosind echere și rigle, Nadin a intuit că viitorul arhitecturii și al ingineriei se va muta ireversibil în mediul virtual.

● Marea sa lovitură științifică a venit într-o epocă în care ideile vizionare erau adesea privite cu o suspiciune paranoică de către cenzura de partid. Îmbinând matematica pură cu estetica, el a dezvoltat primele concepte și programe pionier în ceea ce omenirea avea să numească mai târziu CAD, adică proiectarea asistată de calculator. A demonstrat că un computer poate manipula forme, proporții și spații tridimensionale, reducând ani de muncă umană la câteva secunde de procesare electronică. Părea magie neagră pentru birocrați. În loc să primească laboratoare moderne pentru a-și continua cercetările epocale, savantul s-a izbit violent de un zid masiv al ignoranței instituționale. ■

România anilor șaptezeci nu avea nevoie de pionieri digitali. Sistemul totalitar cerea planuri cincinale îndeplinite fizic, strunguri și tractoare, nu utopii scrise în limbaj de programare. O minte care vedea cu zeci de ani în viitor era condamnată să respire aerul toxic al mediocrității oficiale. Orice idee care nu putea fi cuantificată în tone de ciment turnat era considerată complet inutilă, iar inteligența sa devenise o povară într-o țară care își ura propriile elite. Constatând cu o luciditate amară că nu își va putea atinge potențialul într-un mediu închis și ostil, Nadin a luat decizia sfâșietoare a exilului, lăsând în urmă o patrie care refuza să înțeleagă limba viitorului.

A părăsit țara purtând cu el nu averi confiscate, ci o minte care valora miliarde de dolari pe piața liberă. A ajuns în Europa de Vest, apoi a traversat oceanul, stabilindu-se definitiv în Statele Unite. Contrastul a fost absolut brutal și instantaneu. Ceea ce acasă fusese ignorat sau tratat cu superioritate de funcționari incompetenți, în Occident a fost recunoscut imediat ca o sclipire de geniu. Marile universități americane i-au deschis porțile fără nicio ezitare, oferindu-i catedre, bugete de cercetare colosale și libertatea necondiționată de a inova. Din transfugul anonim, a devenit rapid o autoritate academică incontestabilă pe continentul care inventa efectiv era digitală.

● Ascensiunea sa în Statele Unite a fost de o traiectorie fulminantă, predând la instituții gigantice și creând primele programe academice de design computațional din lume. Românul alungat de incompetența comunistă a ajuns să învețe generații întregi de americani cum să construiască sisteme anticipative, tehnologii capabile să prevadă acțiunile umane. Specialiștii de top din Silicon Valley operează astăzi pe concepte teoretizate de acest savant tăcut. El nu doar că a revoluționat modul în care desenăm mașini sau microcipuri, dar a schimbat interacțiunea dintre om și inteligența artificială, devenind un titan global al cercetării.

Dar detaliul cel mai cutremurător și plin de o ironie macabră se ascunde exact în bilanțul nerecunoștinței noastre naționale. Omul care a dedicat o viață întreagă studiului sistemelor anticipative, reușind să învețe mașinăriile cum să anticipeze viitorul, a provenit dintr-o țară care nu a putut anticipa absolut deloc valoarea propriului său geniu. Astăzi, în universitățile americane este privit ca un zeu viu al inovației digitale, în timp ce pe străzile orașului în care s-a format, numele său este o enigmă totală. Statul i-a finanțat educația doar pentru a-l dăruia gratuit celei mai mari superputeri economice, preferând să își condamne la uitare definitivă unul dintre cele mai luminate creiere.

See less

[No photo description available.](#)



**Românul din Silicon Valley:
savantul ignorat de
propria țară**